

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Факультет музичного мистецтва
Кафедра народних інструментів**

**Відеозапис як ключовий засіб контролю
виконавської майстерності домристів у дистанційному навчанні**

Методичні рекомендації для самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент (домра)»
для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»
освітньої програми «Народні інструменти»
галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Харків, 2025

УДК 780.614.11.071.5(072)

B42

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 12 від 28.03.2025 р.)

Рецензенти:

Лошков Ю. І. – професор, доктор мистецтвознавства, професор кафедри народних інструментів Харківської державної академії культури.

Данилюк М. М. – доцент, доктор філософії, доцент кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Укладачка:

Данилюк Я. В. – старша викладачка кафедри народних інструментів Харківської державної академії культури.

Відеозапис як ключовий засіб контролю виконавської майстерності домристів у дистанційному навчанні : метод. рек. для самостійної роботи з навч. B42 дисципліни «Спеціальний інструмент (домра)» для здобувачів вищої освіти за спец. 025 «Музичне мистецтво», освітньої програми «Народні інструменти», галузь знань 02 «Культура і мистецтво» / М-во культури та стратег. комунікацій України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т музичного мистецтва, Каф. народних інструментів ; [уклад. Я. В. Данилюк]. Харків : ХДАК, 2025. 24 с.

Методичні рекомендації розроблено для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» (ОП «Народні інструменти») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», які навчаються грі на домрі, а також для викладачів, що забезпечують їхню професійну підготовку у дистанційному форматі. У рекомендаціях висвітлено організаційні, технічні та методичні аспекти створення відеозаписів як інструменту педагогічного контролю та самостійного аналізу виконавської майстерності студентів-домристів. Окрему увагу приділено специфіці дистанційної взаємодії домриста з концертмейстером, методиці запису ансамблевих творів, а також алгоритму редагування й оформлення відеоматеріалів. Представлено покрокові інструкції щодо завантаження відеозаписів на YouTube та їхнього розміщення на навчальних онлайн-платформах. Рекомендації спрямовані на підвищення якості дистанційного навчального процесу, розвиток виконавської майстерності студентів та формування їхньої професійної культури в умовах цифрового середовища.

УДК 780.614.11.071.5:378.147.091.33.018.43:004.77](072)

© Харківська державна академія культури, 2025 р.

© Данилюк Я. В.

ЗМІСТ

1. ВСТУП	4
2. ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ВІДЕОЗАПИСУ	6
3. ВИМОГИ ДО ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ ВИКОНАВЦЯ	12
4. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ДОМРИСТА З КОНЦЕРТМЕЙСТЕРОМ	
5. У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ	15
6. ПРОЦЕС СТВОРЕННЯ ВІДЕОЗАПИСУ	18
7. ЗАВАНТАЖЕННЯ ВІДЕОЗАПИСУ НА YOUTUBE	20
8. ВИСНОВКИ	22
9. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	23

1. ВСТУП

Навчальна дисципліна «*Спеціальний інструмент (домра)*» є фундаментальною складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 025 «*Музичне мистецтво*» освітньо-професійної програми «*Народні інструменти*». Вона спрямована на розвиток виконавської майстерності студентів-домристів, формування глибокого розуміння стилістичних особливостей музичних творів та вдосконалення технічних навичок гри. Важливим аспектом є також розвиток ансамблевих навичок, ефективна взаємодія з концертмейстером і критичний аналіз власного виконавського рівня в умовах сучасних освітніх викликів.

Одним із найважливіших методів контролю та розвитку виконавської майстерності в дистанційному навчанні є відеозапис виконання музичних творів. Він дозволяє здійснювати об'єктивне оцінювання, сприяє формуванню навичок самоаналізу та виконавської рефлексії. Завдяки систематичному перегляду власних відеозаписів домристи можуть коригувати технічні та художні аспекти свого виконання, покращувати інтерпретацію творів і свідомо підходити до процесу саморозвитку. У цьому контексті відеозапис стає не лише інструментом педагогічного контролю, а й засобом розвитку цифрових компетентностей студентів, допомагаючи «здобувачам освіти опанувати цифрові інструменти, платформи та підходи, які стають невід'ємною частиною їхньої професійної та творчої діяльності» [3, с. 317].

Разом із тим, використання відеозапису в дистанційному форматі супроводжується низкою *технічних, педагогічних і психологічних викликів*. До *технічних труднощів* належать обмежені можливості доступу до якісного обладнання (мікрофонів, камер, смартфонів), нестабільність інтернет-з'єднання, а також особливості акустики приміщення. *Педагогічні аспекти* включають складність у корекції постановки рук, артикуляції, координації рухів та динамічних нюансів виконання через відсутність можливості миттєвого втручання викладача. Крім того, дистанційний формат унеможливорює природну взаємодію між виконавцем та аудиторією, що може

зменшувати художню виразність і емоційність виконання. *Психологічні фактори* проявляються у вигляді стресу під час запису, зниження мотивації та дефіциту живої комунікації з викладачем і однокурсниками. Одним викликом є організація дистанційної взаємодії студента-домриста з концертмейстером, яка у традиційному навчальному процесі ґрунтується на безпосередньому контакті та спільній роботі над ансамблевими нюансами. У дистанційному форматі цей процес значно ускладнюється, оскільки вимагає «багаторазового запису партій як домристом, так і концертмейстером, а також їх подальшого зведення, що потребує технічних навичок у галузі аудіо-та відеомонтажу. Це значно збільшує час, необхідний для підготовки, і відволікає увагу від основних цілей навчання, що може негативно вплинути на якість виконання концертної програми» [2. с. 314].

З огляду на ці виклики, виникає необхідність у створенні методичних рекомендацій, які допоможуть студентам і викладачам оптимізувати процес відеозапису. Подані в цьому посібнику поради охоплюють усі ключові аспекти створення якісного відеозапису, включаючи вибір обладнання, дотримання технічних стандартів, організацію простору для запису та ефективну взаємодію з концертмейстером.

Основні завдання методичних рекомендацій:

- *визначити* чіткі технічні вимоги до якості аудіо- та відеозаписів, зважаючи на специфіку інструментального виконавства на домрі;
- *надати* практичні рекомендації щодо вибору та налаштування технічного обладнання, організації знімального процесу, а також підготовки приміщення для запису;
- *сформулювати* методичні поради щодо кадрювання, освітлення, акустики приміщення та зовнішнього вигляду виконавця для забезпечення естетичного та професійного вигляду відеоматеріалів;
- *розглянути* методику дистанційної взаємодії студентів-домристів із концертмейстером, надати рекомендації з ефективною організацією та синхронізацією записів окремих партій;

- *ознайомити* студентів із доступними програмами для редагування й монтажу аудіо- та відеоматеріалів, забезпечивши можливість самостійного створення якісних відеозаписів;
- *запропонувати* чіткий алгоритм підготовки до запису, включаючи психологічні аспекти та способи подолання труднощів, що можуть виникнути під час зйомки;
- *окреслити* можливості використання отриманих відеоматеріалів у професійній діяльності студентів-домристів, їхній творчій самореалізації та педагогічній практиці.

Запропоновані методичні рекомендації сприятимуть ефективному використанню відеозапису як засобу контролю та розвитку виконавської майстерності домристів, що, у свою чергу, підвищить якість їхньої професійної підготовки та допоможе адаптуватися до сучасних умов дистанційного навчання.

2. ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ВІДЕОЗАПISУ

Відеозапис відіграє важливу роль у навчальному процесі студентів-домристів, оскільки забезпечує об'єктивний контроль виконавської майстерності, сприяє розвитку аналітичного мислення, зміцнює сценічну впевненість і формує цифрові навички. Залежно від мети призначення, відеозаписи можна умовно поділити на *навчальні, контрольні та концертні*.

1. *Навчальні відеозаписи* – це робочі записи, які використовуються у процесі навчання для самоконтролю, аналізу викладачем, корекції помилок. Такі записи можуть містити окремі фрагменти твору і не вимагають високих вимог до зовнішнього вигляду виконавця та якості оформлення простору.
2. *Контрольні відеозаписи* – записи, що здійснюються для підсумкової атестації, заліків, іспитів або перевірки виконання програми. Вони потребують дотримання високих технічних, виконавських та естетичних вимог, оскільки впливають на підсумкову оцінку.

3. *Конкурсні та концертні відеозаписи* – записи, що готуються для участі у конкурсах, фестивалях, концертах. Такі відеоматеріали вимагають найвищого рівня якості звуку, зображення, сценічної культури та загального оформлення.

Навчальні відеозаписи є важливою частиною освітнього процесу, проте вони мають переважно допоміжний характер і створюються для індивідуальної роботи студента з викладачем. Натомість контрольні й концертні відеозаписи є результатом системної підготовки, а їхня якість безпосередньо впливає на оцінювання виконавської майстерності та сценічного образу.

Саме тому цей і подальші розділи зосереджені на ключових аспектах технічної, виконавської та організаційної підготовки до запису *контрольних і концертних відео*, забезпечуючи їхню відповідність професійним стандартам.

Вимоги до якості відео

Якість відеозапису є визначальним фактором для ефективного аналізу виконавської майстерності домристів у дистанційному навчанні. Чітке зображення, правильний формат та стабільність зйомки дають змогу викладачеві точно оцінювати як технічні, так і художньо-інтерпретаційні аспекти виконання.

Основні технічні вимоги до відеозапису:

Роздільна здатність:

- рекомендований формат – Full HD (1920×1080);
- мінімально допустима якість – HD (1280×720);
- висока деталізація відео дає змогу чітко розглянути постановку рук, технічні прийоми, артикуляцію та сценічну культуру виконавця.

Частота кадрів:

- оптимальний вибір – 25–30 fps. Саме така частота забезпечує природну плавність рухів і достатню деталізацію без зайвого навантаження на пам'ять пристрою та якість зображення.

Формат файлу та орієнтація кадру:

- найкращий формат файлу для запису – MP4 (кодек H.264), який забезпечує баланс між якістю та розміром відеофайлу, а також сумісність із більшістю платформ та пристроїв;
- відеозапис має бути горизонтальної орієнтації (ландшафтний формат 16:9), що забезпечує повний огляд виконавця та інструмента. Вертикальна орієнтація (9:16, YouTube Shorts) не допускається.

Стабільність зйомки та відстань:

- камеру або смартфон необхідно зафіксувати на штативі або стабільній поверхні, щоб уникнути тремтіння кадру;
- якщо штатив відсутній, можна скористатися надійною опорою (стіл, полиця, книжки) або спеціальними тримачами;
- рекомендована відстань камери від виконавця:
  - 1,5–3 м – середній або загальний план (*див. п. 2.3.*);
  - якщо запис здійснюється на смартфон із вбудованим мікрофоном, краще обрати середній план (1,5 м), оскільки при збільшенні відстані якість звуку може погіршитися.

2.2. Вимоги до якості звуку

Якість звуку є ключовою складовою відеозапису, адже саме аудіо дає можливість оцінити інтонаційну чистоту, характер звуковидобування, динаміку та виразність гри. Нечітке, спотворене або надмірно приглушене звучання може суттєво ускладнити оцінювання виконання.

Основні рекомендації щодо забезпечення якісного звуку:

Робота зі смартфоном (мінімальне обладнання):

- оптимальна відстань смартфона від виконавця – 1,5–2 метри. Це дозволяє зберегти баланс між гучністю та природністю звучання;
- запис слід проводити у тихому приміщенні без сторонніх шумів;

- перед основним записом рекомендується зробити тестовий запис (15–30 сек.), щоб перевірити чистоту звуку, гучність і відсутність сторонніх шумів.

Використання зовнішнього мікрофона:

- найкращим вибором є конденсаторні або спрямовані (кардіоїдні, суперкардіоїдні) мікрофони [7];
- оптимальна відстань мікрофона від інструмента – 1–1,5 м;
- правильне розташування: мікрофон має бути спрямований на деку інструмента, але не прямо в резонаторний отвір, щоб уникнути надмірного посилення низьких частот і спотворення звуку;
- для уникнення спотворень слід перевірити рівень гучності запису, щоб уникнути кліпінгу (перевищення допустимого рівня сигналу) або надто слабкого звучання.

Акустичні особливості приміщення:

- у великих залах і просторих аудиторіях звук може мати надмірну реверберацію, тому рекомендується ближче розташовувати мікрофон (до 1,5 м);
- для запису в невеликих приміщеннях варто обирати кімнати з хорошими звукопоглинальними властивостями. Наявність килимів, штор, книжкових полиць, м'яких меблів допоможе зменшити відлуння та покращити якість звучання.

2.3. Оптимальне розташування виконавця та інструмента в кадрі

Правильно обраний ракурс і розташування виконавця та інструмента забезпечують повноцінну оцінку техніки гри, правильності виконавських рухів, посадки, постановки рук і загальної сценічної культури. Це також сприяє створенню професійного вигляду відеозапису. Композиція кадру має бути ретельно продумана з урахуванням формату запису – сольного чи ансамблевого (з концертмейстером). Невдалий вибір кута зйомки або відстані може ускладнити аналіз виконавських деталей і негативно вплинути на загальне візуальне сприйняття відеозапису.

Основні рекомендації щодо композиції кадру:

Вибір плану кадрування:

загальний план (Full Shot) – у кадрі повністю видно виконавця разом із інструментом. Такий формат забезпечує повний огляд постановки, виконавської техніки та дозволяє зафіксувати використання додаткових аксесуарів (наприклад, підставки під

ногу);

середній план (Medium Shot) – у кадрі видно виконавця від колін або поясу й вище, при цьому домра повністю залишається в кадрі. Такий формат дозволяє детально розглянути рухи рук, артикуляцію та способи звуковидобування, що є важливими для аналізу виконавської майстерності домриста.

Основні рекомендації щодо композиції кадру:

- *горизонтальна орієнтація* – відео має бути знято у горизонтальному форматі (16:9), що забезпечує повний огляд виконавця, домри та (за наявності) концертмейстера.
- *рівень камери* – при зйомці об'єктив камери має бути розташований на рівні очей виконавця або трохи вище, щоб передати природну перспективу та уникнути спотворень;
- *оптимальна відстань від камери* – виконавець має бути знятий у середньому або загальному плані таким чином, щоб у кадрі впродовж виконання твору чітко були видні: обличчя, руки, інструмент, взаємодія з концертмейстером (якщо, здійснюється синхронний запис, див. п. 4.);
- *відсутність зайвих деталей* – фон має бути нейтральним, а кадр не повинен містити сторонніх предметів або деталей, які можуть відволікати увагу від виконавця;

- *стабільність камери* – обов'язково використовувати штатив або надійну опору, щоб уникнути тремтіння зображення.

2.4. Освітлення, фон та акустика приміщення

Вибір оптимальних умов освітлення, фону й акустики має важливе значення для створення якісного відеозапису виконання творів на домрі. Правильно підібрані параметри забезпечують професійність відеоматеріалу та сприяють об'єктивній оцінці технічних і художніх аспектів виконавської майстерності.

Оптимальні умови освітлення:

- найкращим варіантом є природне м'яке денне світло, яке рівномірно висвітлює виконавця й інструмент. Камеру слід розташовувати таким чином, щоб світло падало на виконавця спереду або збоку. Важливо уникати зйомки проти світла, щоб уникнути затемнення та ефекту силуету;
- у разі недостатності природного світла доцільно застосовувати штучне освітлення у вигляді двох-трьох джерел м'якого світла (настільні лампи, софтбокси, LED-панелі), розміщених навколо виконавця. Таке освітлення дозволяє знизити контрастність і усунути різкі тіні.

Акустичні рекомендації:

- для відеозапису бажано використовувати приміщення з помірною акустикою. Уникайте приміщень із високою реверберацією (великих залів із голими стінами, приміщень із плиткою або без меблів), оскільки це створює зайвий акустичний резонанс та знижує чіткість звучання;
- якщо немає можливості використати спеціально облаштовану аудиторію, бажано обирати кімнату середнього розміру з наявністю меблів, килимів, штор або книжкових полиць, що допомагають частково поглинати відбитий звук та створюють акустичний комфорт;

- під час запису необхідно забезпечити абсолютну тишу в приміщенні: вимкнути звукові сповіщення гаджетів, уникати роботи побутових приладів, закрити вікна та двері, щоб уникнути сторонніх шумів.

Нейтральність та естетика фону:

- фон відеозапису повинен бути нейтральним і бажано однотонним (білий, бежевий, світло-сірий), без зайвих деталей чи елементів декору;
- у кадрі не допускається наявність сторонніх предметів (особисті речі, техніка, плакати тощо), які можуть створювати «візуальний шум» і відволікати увагу слухачів.

Такий фон забезпечує концентрацію глядача безпосередньо на виконанні твору, сприяє високій якості сприйняття відеоматеріалу та підкреслює професійність виконавця.

3. ВИМОГИ ДО ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ ВИКОНАВЦЯ

Зовнішній вигляд виконавця-домриста у процесі створення відеозапису має важливе значення не тільки з точки зору естетики кадру, але й як складова професійної культури майбутнього педагога-музиканта. Правильно сформований сценічний образ підкреслює серйозне ставлення студента до виконуваного твору та освітнього процесу загалом, позитивно впливає на сприйняття викладачем і слухачами, а також допомагає налаштуватися на виконавську діяльність.

3.1. Вимоги до концертного (сценічного) одягу домриста:

- Для здобувачів:
  - класичний костюм або сорочка зі стриманими класичними брюками;
  - взуття класичного стилю, переважно темного кольору, без яскравих декоративних елементів чи спортивних деталей.
- Для здобувачок:

- сукня класичного фасону або блуза з класичною спідницею (довжиною не вище коліна) чи класичними брюками;
- класичне взуття без надто високих підборів та платформ, бажано темного кольору, гармонійного до основного одягу.

Загальні рекомендації щодо зовнішнього вигляду домриста:

- зачіска повинна бути охайною й не заважати вільному руху, не закривати обличчя чи руки під час гри на інструменті;
- використання прикрас рекомендується мінімізувати, оскільки надмірна яскравість може відволікати увагу слухачів і педагогів від технічних і художніх аспектів виконання;
- макіяж, за наявності, має бути помірним, природним, таким, що відповідає загальноприйнятим нормам академічної культури.

3.2. Професійний вигляд та сценічна поведінка

Професійна постава виконавця-домриста є важливим чинником, що впливає не тільки на якість виконання, але й на загальне враження від відеозапису. В умовах дистанційного навчання, коли викладач не має змоги фізично коригувати посадку та технічні прийоми студента, особливу увагу слід приділити правильному розташуванню інструмента, положенню рук, поставі та естетиці сценічної поведінки:

- посадка виконавця: правильна постава передбачає рівну спину, розслаблені плечі та природне положення рук. Інструмент необхідно утримувати під природним кутом, що дозволяє безперешкодно виконувати всі технічні елементи твору;
- руки та інструмент у кадрі: обов'язково переконайтеся, що домра, руки та обличчя повністю перебувають у кадрі й не виходять за його межі під час гри. Це дозволить викладачеві адекватно оцінити техніку та виконавські навички;
- сценічна поведінка: уникайте зайвих рухів тіла або різких жестів, які не пов'язані з виконанням. Ваша поведінка має бути природною, стриманою та спрямованою на передачу художнього змісту твору;

- контакт із «аудиторією» (камерою):

У контрольних та конкурсних записах виконавець має поводитися так, як на сцені:

- перед початком твору зробити коротку паузу для концентрації;
- після завершення твору витримати невелику паузу перед виходом із кадру, що допоможе зберегти завершеність сценічного образу;
- під час здійснення синхронних записів (*див. п. 4.*) важливо підтримувати контакт із концертмейстером, що сприяє виразності взаємодії.

Виконавець не повинен навмисно дивитися в камеру під час гри. Важливо зберігати природний вираз обличчя, уникати частого опускання погляду вниз або хаотичних рухів очима. Камера виступає лише фіксатором виконавського процесу, тож увага виконавця має бути зосереджена на творі та уявних слухачах, а не на об'єктиві.

- Контроль емоційного стану: під час запису підтримуйте спокій та концентрацію, не демонструйте на обличчі невдоволення через можливі технічні недоліки гри.

Зовнішній вигляд виконавця впливає на сприйняття відеозапису викладачами та слухачами, а також формує внутрішню налаштованість на виконання. Дотримання сценічного дрес-коду, охайність і продуманий образ допомагають зосередитися на творчому процесі, сприяють впевненості у грі та створюють професійний імідж.

У дистанційному форматі, коли відсутній живий контакт із аудиторією, важливо підтримувати відчуття концертної атмосфери. Відповідний одяг і доглянутий вигляд дисциплінують виконавця, налаштовують на відповідальне ставлення до виступу та допомагають уникнути психологічного дискомфорту під час запису. Дотримання сценічного стилю сприяє зібраності, зменшує хвилювання та підсилює концентрацію. У результаті це позитивно позначається на якості виконання й загальному рівні виконавської культури.

4. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ДОМРИСТА З КОНЦЕРТМЕЙСТЕРОМ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Ансамблева взаємодія домриста та концертмейстера є важливим компонентом виконавської підготовки. У дистанційному форматі, коли неможливо здійснювати синхронну гру, процес підготовки потребує особливої організації. Центральну роль у цій взаємодії відіграє викладач, який визначає репертуар, формує загальні художньо-інтерпретаційні вимоги до виконання творів, координує етапи роботи між студентом-домристом та концертмейстером, а також контролює відповідність фінального запису визначеним художньо-виконавським критеріям.

Викладач надає чіткі методичні рекомендації, які включають такі основні аспекти:

- вибір репертуару, визначення стилістичних та виконавських особливостей твору;
- узгодження темпу, динамічних відтінків, агогіки, штрихів та характеру звучання між домристом і концертмейстером;
- створення та використання спеціальних допоміжних (*референсних) записів.

*Термін *референс* (від англ. *reference* – орієнтир, зразок для порівняння або наслідування) широко використовується у творчих галузях, зокрема у дизайні, звукозаписі. У контексті дистанційної підготовки музикантів-домристів референс – це короткий запис уривку твору (найчастіше його початку або складних ритмічних фрагментів), який може бути записаний як викладачем, так і студентом-домристом для концертмейстера, щоб узгодити темп і ритмічні нюанси.

4.1. Методи дистанційної підготовки відеозапису твору

У процесі дистанційної підготовки відеозапису твору застосовуються кілька методів, серед яких найпоширенішими є:

Варіант №1: асинхронний запис (спочатку концертмейстер)

- концертмейстер записує фортепіанну партію (*аудіо або відео*) з урахуванням усіх методичних вказівок викладача (темп, динаміка, артикуляція тощо);
- домрист готує свою партію, орієнтуючись на отриманий запис і створює фінальний *відеозапис* виконання.

Варіант №2: асинхронний запис (спочатку домрист)

- домрист здійснює *відеозапис* власної партії, визначаючи комфортний для себе темп, динаміку та агогічні нюанси;
- концертмейстер, отримавши запис домриста, створює власний аудіо- або відеозапис, орієнтуючись на виконавські рішення студента.

Спільний етап для *Варіантів №1 і №2*. Незалежно від того, хто першим здійснив запис, викладач (або студент під контролем викладача) здійснює у відеоредакторі технічне зведення записів обох виконавців.

Варіант 3: синхронний запис

- домрист і концертмейстер одночасно виконують твір в одному приміщенні, використовуючи професійну або напівпрофесійну апаратуру для фіксації результату;
- цей підхід відтворює *живу форму спільного виконання*, характерну для традиційного очного навчання з тією відмінністю, що гра фіксується на відео для подальшого використання в дистанційному освітньому процесі (підсумковий контроль, конкурси, концерти тощо);
- таке спільне виконання зберігає природну комунікацію між домристом і концертмейстером, а також забезпечує автентичне звучання, яке мінімізує потребу в додатковому монтажі й редагуванні.

Незалежно від обраного варіанта, успішна взаємодія домриста й концертмейстера у дистанційному форматі передбачає чітке планування, методичну побудову процесу та узгодженість виконавських параметрів. Усі описані методи можуть ефективно застосовуватися залежно від педагогічних завдань, технічних умов і рівня підготовки студентів.

4.2. Зведення аудіо- та відеоматеріалів: програмні рішення

Для якісного монтажу та синхронізації записів домриста і концертмейстера використовуються спеціалізовані *відео- та аудіоредактори*, які дозволяють оптимізувати звучання, синхронізувати партії та забезпечити технічну якість фінального матеріалу. Рекомендовані програми:

1. Програми для відеомонтажу

- CapCut (*безкоштовний відеоредактор з інтуїтивно зрозумілим інтерфейсом*) – сучасний інструмент, що пропонує гнучкі можливості базового монтажу, корекції зображення, а також функції синхронізації аудіо та відео.
- Adobe Premiere Pro (*професійний платний відеоредактор*) – потужний редактор з розширеними можливостями для високоточних монтажних операцій, детального коригування синхронізації, налаштування відеоефектів і роботи з багатоканальним аудіо.

2. Програми для аудіоредагування

- Audacity (*безкоштовний багатфункціональний аудіоредактор*) – дозволяє виконати базову обробку звуку, зокрема очищення від небажаних шумів, коригування гучності, частотний аналіз та прості ефекти еквалізації.
- Adobe Audition (*професійний платний аудіоредактор*) – дає змогу здійснювати детальну аудіообробку, включаючи глибоке коригування частотного діапазону, покращення звукового балансу та точну синхронізацію партій.

Базові правила редагування та зведення:

- уникати надмірної обробки (реверберації, еквалізації, компресії), що може змінити природне звучання інструментів;
- не допускати склеювання різних дублів в одну партію, оскільки це спотворює об'єктивну оцінку виконавської майстерності;

- досягати максимальної природності й точності синхронізації, що відповідає реальному виконанню домриста й концертмейстера в умовах дистанційної роботи.

5. ПРОЦЕС СТВОРЕННЯ ВІДЕОЗАПИСУ

5.1. Підготовка до запису

Перед початком запису необхідно провести ретельну підготовку, що включає наступні етапи:

- визначення мети запису: контрольний запис для оцінювання викладачем, конкурсне виконання або архівний запис для аналізу;
- налаштування домри: перевірка строю інструмента, перевірка стану струн, медіатора.

5.2. Цілісність стилю, оформлення та виконавського образу

Для створення гармонійного відеозапису рекомендується:

- записувати всі твори програми в один день або з мінімальними інтервалами між сесіями для збереження єдності стилю, художньої виразності та технічних параметрів (освітлення, акустика, фон);
- використовувати одне сценічне вбрання протягом запису усіх творів, що сприятиме цілісному сприйняттю відеоматеріалу;
- дотримуватись єдиного формату кадрювання та положення виконавця.

5.3. Формат та параметри відеозапису

Щоб відеозапис відповідав технічним і методичним вимогам, необхідно:

- записувати відео обов'язково в горизонтальному форматі (16:9);
- записувати кожен твір одним файлом, без монтажу або склеювань (навіть якщо це циклічний твір, наприклад, соната чи сюїта);
- використовувати роздільну здатність не менше 1080p (Full HD), що забезпечить чіткість зображення та дозволить детально аналізувати технічні аспекти виконання.

5.4. Виконання творів напам'ять

- основна вимога – виконання всіх творів програми напам'ять;

- допускається виконання з нотами лише у виняткових випадках за погодженням із викладачем. У такому разі пюпітр має бути розташований таким чином, щоб не перекривати виконавця та інструмент у кадрі.

5.5. Психологічна підготовка до запису

Щоб уникнути психологічного напруження під час запису, рекомендується:

- виконати кілька пробних дублів перед камерою для зниження хвилювання;
- зробити глибоке дихання та розслаблення м'язів (легкі вправи для зняття напруги з рук, плечей і спини) перед початком виконання.

5.6. Концертна етика та сценічна поведінка

- виконавець має зберігати належну поставу та спокій під час запису;
- перед початком гри рекомендується витримати паузу (2–3 секунди), а після завершення виконання залишатися в кадрі на такий самий час, що дозволить уникнути раптового початку або несподіваного завершення відео.

5.7. Оптимальний графік запису та розподіл навантаження

- не рекомендується залишати запис усієї програми на останній день перед дедлайном;
- оптимальний варіант – записати програму за 5–7 днів до терміну здачі, що дозволить:
  - уникнути надмірного стресу;
  - переглянути матеріал та за потреби здійснити корекцію;
  - забезпечити найкращу фізичну та психологічну форму під час виконання.

6. ЗАВАНТАЖЕННЯ ВІДЕОЗАПИСУ НА YOUTUBE

6.1. Покрокова інструкція завантаження відео

Після завершення обробки та експорту відеозапис необхідно правильно завантажити на YouTube, забезпечивши оптимальні налаштування доступу. Це дозволить зберегти якість відео та забезпечити його коректне використання в освітньому процесі.

Алгоритм завантаження відео на YouTube:

1. Увійдіть у свій акаунт Google та перейдіть на сайт [YouTube](https://www.youtube.com).
2. Натисніть кнопку «Створити» (значок камери) → «Завантажити відео».
3. Оберіть підготовлений відеофайл або перетягніть його у вікно завантаження.
4. Заповніть інформацію про відео:
  - Назва відео: Прізвище, ім'я здобувача / Композитор – Назва твору.
  - Опис відео:
    - тип підсумкового контролю (іспит, залік);
    - прізвище та ім'я виконавця, курс, група;
    - ПІБ викладача, концертмейстера та назва навчального закладу.
5. Налаштуйте параметри доступу:
  - рівень доступу: обрати «Не для всіх» (Unlisted) – доступ лише за посиланням;
  - категорія: «Музика» або «Освіта»;
  - обмеження: опція «Не для дітей»
6. Збереження і публікація відео:
  - після завершення завантаження перевірте якість відео та звуку;
  - натисніть «Зберегти» та отримайте посилання (URL) на відео;
  - переконайтеся, що відео відкривається без проблем.

6.2. Завершальний контроль перед поданням відео

Перед подачею відеозапису на оцінювання необхідно виконати фінальну перевірку відповідності всім вимогам:

- *переконатися* у чіткості зображення, правильному кадрюванні.

- *перевірити* відсутність технічних дефектів (шум, переривання звуку);
- *проконтролювати* коректність назви та опису відео;
- *упевнитися*, що посилання на відео правильне і доступ відкритий для перегляду (за посиланням);
- *переглянути* відео повністю, щоб виключити можливі помилки;
- у разі необхідності *внести* корективи та повторно експортувати відео.

7. ВИСНОВКИ

Методичні рекомендації *«Відеозапис як ключовий засіб контролю виконавської майстерності домристів у дистанційному навчанні»* розроблено для підвищення якості освітнього процесу та вдосконалення методів оцінки виконавської підготовки студентів-домристів у дистанційному форматі.

Використання відеозапису сприяє об'єктивному аналізу виконання, розвитку самокритичності студентів і підвищенню їхньої відповідальності й мотивації до навчання. У рекомендаціях подано покрокові інструкції щодо технічного забезпечення, вибору обладнання, налаштування оптимальних умов для зйомки, а також організації взаємодії з концертмейстером – важливого аспекту виконавської підготовки домристів.

Особливу увагу приділено *технічним вимогам до відеозапису*: якості звуку й зображення, формату зйомки, освітлення, акустиці приміщення. Дотримання цих параметрів забезпечує точність педагогічного аналізу й дозволяє студентам розвинути навички самостійного оцінювання свого виконання, виявлення сильних і слабких сторін, що сприяє формуванню професійної самосвідомості.

Окремо розглянуто *специфіку дистанційного навчання та виклики*, з якими стикаються студенти: відсутність безпосереднього контакту з викладачем і концертмейстером, психологічні бар'єри під час запису, соціальна ізоляція. Запропоновано ефективні методи подолання цих труднощів через грамотну організацію зйомки, використання технічних рішень та педагогічних стратегій.

Таким чином, ці методичні рекомендації є *практичним посібником для студентів і викладачів*, який допоможе максимально ефективно застосовувати відеозапис у навчальному процесі, сприяючи вдосконаленню виконавської майстерності, розвитку професійних компетентностей та підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців.

8. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко А. Дистанційна освіта музикантів-виконавців: проблеми та перспективи. Імідж сучасного педагога. 2020. Т. 3(192). С. 69–72. URL: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3\(192\)-69-72](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3(192)-69-72).
2. Данилюк М. М. Вплив інформаційних технологій на розвиток музичної освіти та індустрії: можливості та виклики. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*, Paris, France, 20 верес. 2024 р. С. 317–320. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-20.09.2024.063> (дата звернення: 28.10.2024).
3. Данилюк Я. В. Проблеми та перспективи дистанційного навчання домристів в умовах сучасних викликів. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*, Paris, France, 20 верес. 2024 р. С. 312–316. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-20.09.2024.062>.
4. Данилюк Я. В. Виконавський апарат домриста : метод. рек. до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Вивчення оркестрових інструментів» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньо-проф. програма «Народні інструменти», спец. 025 «Музичне мистецтво», галузь знань 02 «Культура і мистецтво : навч. посіб. Харків : ХДАК, 2025. 16 с. URL: <http://195.20.96.242:5028/khk dak-xmlui/handle/123456789/3838>.
5. Самойленко О., Савчук С., Канарова О. Фактори впливу на дистанційне навчання студентів закладів вищої та передвищої освіти. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Т. 3, № 55. С. 186–191. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-3-29>.
6. Лі Х. Формування мотивації до дистанційних форм навчання в класі основного музичного інструменту. Перспективи та інновації науки. 2022. № 8(13). С. 136–145. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8\(13\)-136-145](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8(13)-136-145).

7. Cardioid vs Supercardioid Mic: The Key Differences Explained. *Recording Studio 101*. URL: <https://recordingstudio101.com/cardioid-vs-supercardioid-mic-key-differences-explained/>.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Відеозапис як ключовий засіб контролю виконавської майстерності домристів у дистанційному навчанні

Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент» (домра) для здобувачів вищої освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Укладачка:

Данилюк Я. В.

старша викладачка кафедри народних інструментів
Харківської державної академії культури

Друкується в авторській редакції

План 2025

Підписано до друку 29.03.2025 р. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 0,6. Обл.-вид. арк. 1,00 Тираж 100, Зам №

Адреса редакції і видавця:

ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057) 731-27-83. e-mail: rvv2000k@ukr.net
Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.